

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se primescu
in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
laniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu trianiu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costá 15 cr.

Tóte síodieniele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacse timbrale.

Domnisiór'a Fufuianc'a,

séu

Cine alege, culege.

— Romantiu modernu. —

Domnisiór'a Fufuianc'a,
Érá féta de maritu,
Nu mai lucrá ea nemic'a,
Ci-gandea totu la iubitú.

Tóta di'a la oglinda
Se uitá ea neincetatu,
Sá védia cátu e de mandra
Sí cá cumu s'a peptenatu.

Asceptá cu nerabdare,
Ca sà i vina petitoriu;
Dér' nu ganditi óre-care,
Cà-asceptá vr'unu scrietoriu.

Nu, ci-asceptá sà-o petiésca,
Ceva domnu mare, bogatu,
Ce in limb'a romanésca
Se numescé „ablegatu“.

Dér', vedi bine, ablegatii,
Nu pré sciu, cine-i dorescu,
Sí-asíe dér' mai mérgu sí altii
La dins'a de o petiescu.

Éta dér' colo unu june
Teneru, mandru, advocatu,
Numai de cátu isí propune,
Sá pornésca la 'nsoratu.

Nu face alt'a nimic'a,
Ci aprinsu de-unu nobilu focu,
Merge dreptu la Fufuianc'a,
Sà probedie unu norocu. . .

Sí-o petiesce; — dér' ér' vine
For'de neci unu resultatu,
Cà-ci Fufuianc'a — vedi bire —
Asceptá unu ablegatu!

Dér' fiindu-cá abligatii,
Nu pré sciu, cine-i dorescu,
Se mai ducu déra sí altii
La dins'a de o petiescu!

Trece di'a, septaman'a,
Trecu trei ani, ca sí nemicu,
Sí-a-poi éra-i cere man'a
Sí o petiesce unu medicu.

Dér' vediendu, cà ablegatii,
Neci decátu nu vinu la ea,
Incepù-a iubi-advocatii,
Sí pe-acei'a i doriá;

Deci mediculu pr'in urmare,
Inca fuse indrumatu,
Ea-asceptá unu domnu mai mare —
Ea-asceptá unu advocatu.

Dér' fiindu-cá advocatii,
De-asemene se ferescu,
Se mai ducu déra sí altii
La dins'a de o petiescu.

Mergu notaresi de la sate,
Teologi de-a trei'a cursu,
Si-o petiescu ei cumu se cade,
Car' de care mai pe susu.

Da' nsedaru, ca-ci domnisor'a
Numa' ce-i batjocuri'a,
Le-arunca pe capu „cosiar'a“
Si pe toti ii tramitea.

Trece ser'a, demineti'a, —
Trecu si anii suspinandu,
Tenereti'a si frumseti'a
Vescedicscu tote pe rondul!

Fufuianc'a cea iubita,
Inca a imbetranitu,
E sbarcita si urita,
Ca si draculu ciupelitu!

Dér' de-acea totu doresce,
Ca sa-i vina petitori,
Se albesce, ruminesce
Si se 'mpena totu cu flori.

Ea ascapta si totu crede,
Ca-'nca o voru mai peti,
O! serman'a, ea nu vede,
Catu de groznicu o pati!

Vedi, asiè ca ea si sute
De fetitie o patiescu,
Ca-ci impartu „cosieri„ pré multe
Intre cei ce le petiescu.

3-pa.

Gur'a Satului la congresulu d'in Sibii.

— Canile principali si misteriele alegerei. —

Ingrigitu, ba chiaru *interesatu si eu* de sortea....
der' mai alesu *de acea*, ca *cine sa fia capulu* . . . . .
baserecei nostre atatu de constitutiunali, dandu-me
de trei ori peste capu, me ureai pe tiligrafu si me
repedii la Sibii.

Abiè me asediai intr'unu cornu a vargonului,
candu eta si descoperu, ca toti cei indesati a-ci,
suntu caputati congresuali, cu si fore mandate.....

Me facui deci totu urechia, sa aflu ce confe-
redia?

Dér' indata me si desurechiai, ca-ci santii por-
tatori de icone a pravolavnicei nostre basereci asiè
conferiau de tare, incatu i-aru potutu audi si boarii
tavaliti pe langa drumu. Se'ntielege. . . . . ca-ci cine
a vediutu coferintia romanésca, fora sgomotu, au nu
suntenu noi stranepotii lui Traianu s. c. l.

Dér' sa nu ne abatemu de la lucru.

Dnii caputati adeca se svadiau . . . . . vream
sa dïcu, conferiau, ca : care d'intre candidatii pentru
scaunulu metro. ar fi mai cu naib'a. . . . . adeca mai
vrednicu?

A-ici parerile tuturoru erau *deosebite*.

Fia-care critica, si dehonesta pe candidatulu
vecinulu seu si astu-feliu me ertati, ca nu ve potu

spune precisu, care intruni o majoritate ore care.
Pe-ací, pe-ací sa esu si eu cu candidatulu meu —
cu pop'a Tache. . . . .

Dér' eta ajunsaramu la loculu doritu.

Se 'ntielege de sine, ca eu, — desi la sosire
fusei intimpinatu de o ceta de cortesii, — o viscai frumosu
si neobservatu, virindu-me in tote locurile secrete,
ca sa potu reportá fidelu celu pucinu eu. . . . .

Grabii deci la otele, promenada, berarii, cafe-
nele s. c. l. ispitindu tote de amenuntulu.

Pretutindene divergentia de pareri.

Dupa o alergare de cate-va ore am venitu la
resultatulu imbucuratori, ca alegerea va fi forte inte-
resanta, fiindu *multe partide* si a-nume partide colec-
tive, adeca: ardeleni, ungureni, banatieni, popeisti,
popasisti, metianisti, liberalisti s. c. l., partide singuratice,
adeca cu unu membru: romanésca, babesiesca s. c. l.

Aceste partide der' tieneau conferintie.

Me dusei deci si eu a lua parte la ele.

D'in capulu locului am sa vi spunu, ca la tota
cas'a tieneau cortesiri . . vream sa dïcu conferintie. —

Le luai tote de a rondulu.

Dér', Dómne! cele ce am vediutu si am
auditu pe a-colo, nu vi le potu spune si descrie tote,
ca-ci atunci mi-ar trebuiu tempu de trei luni si trei
cara de popirosiu. Vi multiumiti deci numai eu
atata, ca conferintiele casnice fura si mai interesante
decatu cele d'in vargonu. . . . .

Nu-e mirare! ca-ci, vedeti, interesele nostre per-
sonali in astu-feliu de vremuri grele, ca si adi, *trebuie*
sa fia inai presusu de tote. . . . .

Cinste si omenia basericei constitutiunale; der'
noi nu ne potemu abate de la propusulu nostru. . . .
Traim in seclulu caniloru, pentru ce sa nu urma-
rimu dera si noi lumea mare, celu pucinu in canii?

Asiè dera in conferintie se decisa, ca fia-care
sa votedie asiè precumu va crede, ca si-a potè res-
buna mai tare. . . . .

Sosindu deci di'a deschiderei congresului, eu inca
n'am potutu lipsi de a-colo.

Eta-me dera si eu la Soburulu apostolicescu.

Siedinti'a prima, adeca a deschiderei o sevarsi
Pr. S. Sa Draguti'a, pr'in o cuventare atatu de fru-
mosa, incatu nu sciamu ce sa me facu de bucuria. Da,
ca-ci me cuprinsa mirare de Pr. S. Sa, cumu de
vorbesee acum'a astu-feliu? Dér' in momentulu
urmatóriu mi-adusei a-minte, ca e *vorba de a alege*
metropolitu. . . si astu-feliu erasi me paresira ilu-
siunile. —

Dér' sa lasamu peradiela aceste. Sa vedemu
alegerea.

Siedinti'a pentru alegere se descuia cane ca-
nesece pr'in S. Sa Mironu Calugarulu — pentru-ca
S. Sa si-asiè nu avè neci unu prospectu. . . . .

Urmà votisarea.

Conformu svatuiriloru d'in conferintie dera, ba-
natienii, ca sa scape de Pr. S. Sa vladiculu loru, si
totu odata sa se si resbune pentru multe. . . votara
pentru Draguti'a.

Unii ungureni, ca sa-si resbune pre Mironu
Calugarulu, pentru stégulu celu negru si pentru-ca
de candu e episcopu nu face alt'a decatu isi peptana
perulu, votara pentru Draguti'a.

Babesiu, — audîndu inea de mai nainte, cã multî voru votã d'in resbunare pentru Draguti'a, nucu mu-va meritulu (?) sã fia a altor'a, sî de o parte, ca sã-sî resbune, (scapandu de Pr. S. Sa) ér' de alta sã védia domnii de la potere, cã ce mare popula-ritate are providentialitatea sa, — jertfindu chiaru sî cele sustienute pana a-cumu despre Draguti'a, votã pentru Pr. S. Sa.

Si asiè mai de parte totu d'in resbunare, pana ce Draguti'a pr'in resbunare intruni majoritatea.

Salta sî te bucura deci constitutiunala sî cea mai liberala biserica!

S. Sa Mironu Calugarulu, inea nu remase de rusîne, cã-ci cine-va, i dede unu votuti.

Despre cealalte mane.

Gorespudintie.

Epistol'a lui Onélc'a,

Cãtra Mari'a Sa Dnulu fispanu d'in varmegi'a Aradului.

D'in padurea telhariloru, in anulu persecutãriloru, in lun'a lui rosîu cocosîu.

Dnule Mari'a Ta! Mi-asiu tienea de „meltosãgom alóli“ a vorbí cu Dta mucaru cãtu de pucinu, inse a cuma — fiindu cã dta esci capulu varmegiei sî cu porunc'a dtale s'a tramisu a supra mea 9 comisaresî cu 99 de persecutori, sã me prinda — am sã-ti spunu atã-t'a, cã decã ai tramisu atãtea hale impintenate a supra mea, a-poi te ingricesce de li tramite sî nisce bani sã nu péra de fôme pe a-ici pr'in padurile mele; — cã-ci eu nu li dau mai multu neci o imbucatura, destulu i-amu tienutu cãte-va nopti cu beutu sî cu mancatu. Ti-am spusu, deci tiene minte. . .

Onélc'a

harami'a celu vestitu.

Colti de dinti.

Fantastulu diariu, „Orientulu latinu“ intréba: „cã de 90 de ani, de candu Horea morí ca martiru, ce-amu facutu noi stranepotii?“

Ce mai intrebare!

D'a-poi amu mancatu sî beutu; ne amu facutu domni mari, culti sî invetiati; amu tienutu parastase sî am pusu stindarde negre pentru rebeli; ni amu despartitu in nenumerate partide; am devenitu care de care mai oportunu, ne intrecemu in svedi sî personalitãti, ne vindemu dusmaniloru, lamentamu cu mane in sinu s. c. l.

Mein liebchen, was willst du noch mer?

Jupunés'a . . . . voiam sã dicu, Magnificenti'a Sa cocón'a „Albin'a,“ indurandu-se pré gratiosu — minnea minuneloru — a luã notitia (in cãte-va sîre) despre resultatulu procesului nostru, dîce: „cã s'a insinuatu apelu.“

Iscusitu conceptu despre legea de pressa, nemãrginita jurisprudintia providentiala!

Membrii sinodului micstu gr. c. de la Gherl'a, dupa ce facura nitica svara, trecura la partea cea mai buna . . . . la banchetare.

Inceputulu deci este atractibilu!

Cine-va insufletitu (grósnicu) de unu astu-feliu de inceputu plinu de sperantia, dîce in G. T. cã „prandiulu a decursu in mare jovialitate.“ —

Fórte naturalu!

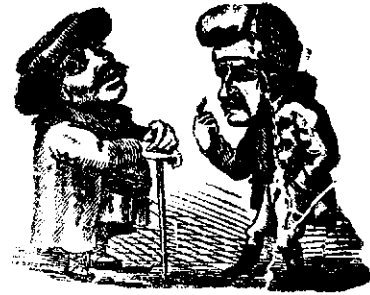
Au candu nu suntu viali sî romari resoluti unii romani la . . . . bancheturi?

Insufletitulu d'in G. T. mai adauge, cã s'au ridicatu mai multe toaste: „pentru capulu baserecei, patriarchulu, pentru imperatulu, pentru metropolitulu archiepiscopu d'in Blasîu sî pentru guvernulu (mus sein) a-poi pentru presied. sinodului, capitululu, comisiunea preluatãria, pentru deputatii d'in dieces'a Oradîi-mari, pentru J. rca, Manu, Florianu,“ vicari, cleru sî . . . . poporu . . . .

Of! of! sî pentru poporu?

Mare lucru!

TAND'A SÎ MAND'A.

T. Buna di'a, frate Mando!

M. Buna sã-ti fia anima, cumetre, da ce mai scii de nou?

T. Nemicu decãtu cã érasî avemu metropolitu.

M. Asiè? spune-mi déra iute, cine este alesulu?

T. Draguti'a.

M. Ah! ce fericire pentru noi! Abiè am scapatu de. . . . Ivascovicu, sî éta ne-amu sî alesu pe. . . . Draguti'a.

T. A-poi Draguti'a e metropolitu?

M. Cumu-e napulu.

T. Sî óre pentru ce l'au alesu chiaru pe Pr. S. sa?

M. De siguru pentru meritele sale cele multe d'in Banatu, séu póte d'in punctu de vedere alu economiei natiunali . . . . .

T. Cum asiè?

M. D'a-poi asiè, cã Pr. S. Sa fiindu deja omu be-tranu sî moritoriu, preste cãti-va ani ér' vomu fi in placut'a positiune de a alege metropolitu sî astu-feliu vomu evitã circularia baniloru ce stau vravu in pungile nóstre . . . . .

T. Frumósa economia natiunala!

T. Da óre S. Sa Mironu Calugarulu, cumu de a capetetu numai unu votu?

M. Fórte bine.

T. Cumu asiè?

M. D'a-poi asiè, cã S. Sa, ca vladicu, nu votã.

T. Nu intielegu.

M. Sîuchiature! Gandesce-te numai . . . . .

T. Aha! adeca decã votã, avè dóue voturi . . . . .

T. Óre ce póte fi caus'a, cã diarelé nóstre natiunali, se interesara mai pucinu, chiaru sî decãtu cele straine, de procesulu nostru sî nu luara notitia decãtu numai asiè ca de batjocura.

M. Siodu omu mai esci sî tu. D'a-poi n'ai observatu tu inea, cã mai iute poti scii, ce s'a ispravitu eri alalta eri in America, decãtu cã ce s'a intemplatu la noi nainte cu dóue trei septemani. A-poi ce interesédia pe publiculu romanu trebile nóstre, candu póte ceti picanterii de pr'in Camciat'a sî Filadelfi'a . . . . .

PUBLICATIUNI SERIOSE.

Procesul de pressa intentat in contra lui
„Gur'a Satului“, respective in contra
 dlui **F. H. Longinu.**

(Urmare.)

E de insemnatu, ca dlu dragomanu, sub decursulu pertractarii, respective chiaru cetindu si traducendu articlulu incriminatu, s'a bolnavitu si astu-feliu a trebuitu sa intrerampa si sa se indeparte.

Presedintele a-poi concese continuarea cetirei si traducerei articlului incriminatu dlui *Robertu Lehman*, avocatulu dlui *Franciscu Koós*, care a-poi, se intielege, a si cetitu si tradusu articlulu, asê precumu i veni dsale mai bine la socotela, si a-nume intonandu si accentusudu asê, precumu cerea interesulu clientului seu.

A-ici este locul, sa amintimu si acea, ca traducerea declamata cu atata forfoi de dlu *R. Lehman*, a fostu pe catu se pote mai rea si falsu.

Dupa cetirea si traducerea articlului incriminatu, chiaru pr'in celu mai *necompetinte*, presedintele se adresa incusatului, — care ocupu locu pe banc'a acusatiloru in partea dreapta, facia-facisu cu juratii si la spatele aperatorului seu, dlu avocatulu *M. B. Stanescu*, — si i puse urmatóriele intrébări:

Presedintele: Cum vi este numele?

Incusatulu: Franciscu Hosu Longinu.

Presedintele: De unde?

Incusatulu: Sum nascutu la Zamu, (cottulu Uniadórei in Transilvani'a,) de presinte me afiu a-ici in Aradu, ca candidatulu de advocatu.

Presedintele: Etate?

Incusatulu: De 27 de ani.

Dupa aceste se luara la rondu actele incusatiunali.

Constatandu-se deci si d'in aceste acte, ca autorulu articlului incriminatu este dlu *F. H. Longinu*, presedintele provoca si totu odata si fece atentu, atatu pre acusatoriu si incusatu, catu pre dnii advocati, ca sa se tiena strictu de lege si sa nu se abata de la objectu.

Asemene se adresa si juratiloru, rogandu-i, sa fia cu atentiune, ca astu-feliu sa póta pronuncia verdictulu imparțialu.

Dlu Franciscu Koós inca era de facia.

Presedintele a-poi adresandu-se incusatului, lu-provoca sa-si faca observările.

Incusatulu isi predece aপরera in urmatóriele:

Onorabile Juriu!

In urmare incusei a-cumu cetite, éta, me scolu de pe banc'a acusatiloru, ca sa me justificu naintea dvóstra, ca naintea judecatoriloru mei!

Ei bine, voi face! ca-ci conscientia mi este curata si deci me incuragiédia, a si poté desluci purniu adevéru, contra acuseloru neaseptate, *chiaru si d'in acestu locu*; ca astu-feliu a-poi si dvóstra, ca cetatieni independinti, conformu convietiei si conscientiei dvóstra, sa poteti pronuncia libera si imparțialu insasi dreptatea!

Nainte de tote inse, permiteti-mi sa-mi esprimu parerea de reu numai a suprs acelei impregiurari, ca intr'o astu-feliu de cauza, nu potu sa stau naintea unui juriu, compusu d'in conationalii mei, si a-nume: naintea unoru astu-feliu de cetatieni, cari pe bas'a esperintieloru loru proprie, adeca inductive aru cunoșce tote *relatiunile, dorurile, dorintiele*, — *datinele si modulu de cugetare* a natiunei romane, precumu si *positiunea ei internatiunala* facia cu alte natiuni; — cari dicu nu numai aru cunoșce imediate atatu *program'a, spiritulu si intiatiunea* diariului umoristicu Gur'a Satului, catu si *limb'a romana, insusirile si jocurile de cuvinte* a ei, asê dera si *corculu, cursulu si situatiunea* in care am scrisu si am publicatu articlulu incriminatu, ci acele le-aru intielege, pentru ca le-aru si sentí, — si astu-feliu naintea caror'a si

eu, ca nascutu romanu, mi-asi poté pleda aপরera cu mai multu usforintia si fluiditate *in limb'a meu natiunala*. —

Déci déca in aপরera-mi pledanda *naintea dvóstra si in limb'a magiara*, voi fi silitu a lupta cu greutati, ve rogu, ascrieti acea *singuru* imprejurarii a-cumu amintite, care, vi marturisescu sinceru, pentru mine este forte delicata si mi face positiunea forte grea.

Cu tote aceste, *inca si in acésta positiune*, ve asigurulu, dloru, ca in catu voi poté, si in catu posedu limb'a magiara, me voiu nisni, ca sa me intielegeti.

Dupa premiterea acestor'a, dloru, voiu trece a-cumu la meritulu aপরera mele, promitiendu-vi a nu perde d'in vedere strict'a obiectivitate.

Dloru! Dlu Franciscu Koós, — care, precumu se scia, mai multi ani a functionatu in *Romani'a* si care de presentu locuiesce in *Ungar'a*, — me acusa de calumnia.

Si pentru ce?

Pentru-ca dsa intr'o di, — desigurulu intr'unu cesu reu — a cetitu seriosu intr'unu diariu glumeti, umoristicu, — umoristicu, dloru, binevi-o insemnati, — unu articlu satiricu si cele cetite le interpretá si le tienu de seriose. . . . .

Ceva neindatinatu!

D'a-poi ca a interpretá d'in cuventu in cuventu articlii aparuti in diarie umoristice si astu-feliu a face deductiuni d'in ele, este absolutu imposibile.

Interpretarea d'in cuventu in cuventu nu are loru de catu singuru numai la articlii publicati in diarie seriose.

Acést'a o scia lumea si tier'a, o scia, dloru, chiaru si publiculu celu cu mai pucine cunoscintie literarie.

Da, ca-ci pana candu acést'a asertiune a mea, de o parte contine unu adevéru literariu; pana atunci de alte parte, e si unu conceptu curatu, ce urmédia de sine d'in firea lucrului.

Pentru acea, dloru, — precumu se scia de comunu — diariile umoristice de toti si tote se cetescu pr'in ochilari de colórea rosei si nu pr'in ochilari intunecosí; — ma si cei ce nu sciu ceti, candu voru sa asculte vr'o anecdota, satira séu gluma, d'in capulu locului se prepara punendu-se in positiune de umoru si de voia buna.

Dlu Franciscu Koós inse, luandu in mana *Gur'a Satului*, si . . . in mediloculu *nenumerateloru sale ocupatiuni si ganduri* — cetindu de a-colo *seriosu, forte seriose*. . . . . despre dsa si scrierile dsale, — in locu sa fi risu, trecsarindu si speriatu, tocmai ca si celu ce se teme chiaru si de umbr'a sa — se apuca si siesi *seriosu*, incepe a striga dupa ajutoriu; pentru-ca, vedi Dóme, dsa in cele cetite a descoperitu o grósnica calumnia! . . . . .

Dér' déca dsa isi-luá mai multa ostenela si scrutá mai cu atentiune nuremulu respectivu alu Gur'a Satului, ar fi potutu afla subu titlulu diariului si numirea de *„diariu glumeti“* care totu odata esprima si program'a acelu diariu, — si deci ar fi potutu scí de locu, ca a-colu nu are de a cautá lucruri seriose.

Fórté naturalu, ca-ci asê dice si proverbiulu, „*ca unde nu e, nu cautá*.“

Calumnia, ce sa se póta interpretá *seriosu* si d'in cuventu in cuventu, sa nu cautám in diarie umoristice, ca-ci nu vomu poté afla neci odata.

Nu, pentru acea, pentru-ca punctulu de manecare, ma chiaru bas'a articliloru publicate in diarie umoristice inca nu este seriose, ci singuru numai gluma.

Da! ca-ci la d'in contra diariile umoristice ar incetá a fi atari.

Chiaru asê nu ar corespunde chiamarei sale unu diariu *seriosu* atunci, candu articlii d'in trinsulu nu ar fi si nu s'ar poté interpretá si explicá *seriosu*.

Asê e, dloru, ca la d'in contra s'ar evitá o confusiune mare de idei, si in fine nimene nu ar scí cu *positivitate*, care este realitatea? care este glum'a? si care e satir'a? macaru ambele si-au propriiele loru base, puncte de manecare, si poleitur'a spirituala; dér' au si margini precumu si didu despartitoriu, si chiaru acele facu marea diferintia intre aceste dóne diarie de nature eterogene.

(Va urmá.)

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu **Mircea B. Stanescu.**